

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדרים

דפים מט - נה, פרשת מטות-מסעי תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

פרק ע"ז - הנודר מן המבושל

צדף מט-נג

- *מה בכלל המאכל. *המעשים בחכמים ומזונותיהם. *היוצא מהמאכל. הדרן!
- א. הנודר ממאכל מה בכלל ומ"ט 1. הנודר ממבושל מותר בצלי ושלוך ורבי יאשיה אוסר בצלי דאשכתן בפסח שנקרא בישול, ופליגי להו"א האם בנדרים הולכים אחר לשון תורה או לשון בני"א ולמסקנא לכו"ע אזלינן בתר לשון בני"א אלא מר כי אתריה. 2. האומר קונם תבשיל וזהו הנאכל עם הפת אסור גם במעשה קדירה, ומותר בעבה דלא כבבלאי דאכלי לחמא בלחמא, ובביצה טורמוטא שמתבשלת אלף פעמים, ובדלעת הרמוצה וזה שם מקום וי"א דזהו שטמונה ברמץ ונדחה. 3. מן היורד לקדירה אסור ביורד לאלפס ואיפכא שרי, ובנעשה בקדירה מותר בנעשה באילפס. 4. מן היורד לתנור משמע רק פת, כבוש ירק, שלוק של בשר ובעי בכביש ושליק, צלי של בשר, מליח של דג, ואם אמר שאני טועם אסור בכולם. 5. דג דגים אסור בגדולים וקטנים מלוחים ותפלים חיים ומבושלים ומותר בטריט טרופה וציר, ואמרינן דבלשון בני"א דג משמע גדול ודגה קטן.
- ב. המעשים בחכמים ומזונותם 1. רבי ירמיה חלה ורופא ראה אצלו דלעת ועזבו שאמר שיש בביתו מלאך המות, והא דאמרינן שהחולים אוכלים פיתן בהיטריות זהו ברכוכי או במה שבתוכו וכדאמרינן לולבא דקרא בסילקא, או דחולים היינו ת"ח וכמו דמצלינן על קצירי ומריעי. 2. חד אכיל דייסא באצבעו וא"ל עד מתי אתה מאכילני צואתך וחד אכל בהוצא וא"ל שמאכילו רוקן, ואמרינן שיש ללכת פרסה לאכול דייסא ושלשה פרסאות לבישרא דתורא, ושרי לפלוט דייסא וקרא אפילו בפני שבור מלכא. 3. בלוספיין רבי שמעון לא אכל כיון שאין יוצאין מהמעיים, ורבי יהודה אכל ואמר כ"ש שנסמוך עליהם למחר. 4. הסיבה לפנים צהובין: ר"ט אכל תרדין, רבי יהודה חכמת אדם תאיר פניו, או שנכנס לכ"ד בתי כסא. 5. רבי יהודה נטל קנקן על כתיפו ואמר גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, והיה לו מעיל יחד עם אשתו ואמר עליו ברוך שעטני מעיל ולא הסכים לקבל גלימא מכיון שהיה לו ממוץ אך לא רצה להנות מהעוה"ז. 6. ר"ע התקדש לבת כלבא שבוע ואביה הדירה מנכסיו ועקיבא הבטיח לה ירושלים של זהב וישנו על תבן, ושלחה אותו ללמוד י"ב שנים וכשבא שמע רשע שהסיתה נגדו ואמרה שיכול ללמוד עוד י"ב שנים, וחזר עם כ"ד אלף

זוגי תלמידים ויצאה לפניו ואמר שלי ושלכם שלה והתיר את נדרו של חמיו. ואמרין שר"ע התעשר: מכלבא שבוע, מצא איל של ספינה, ותיבה שמצאו בחוף, מטרוניתא, אשת טורנוסרופוס וקטיעא בר שלום. 7. רב גמדא נתן כסף לספנים וקנו לו קוף ונכנס בתוך חור ונמצאו שם מרגליות. 8. בת הקיסר אמרה לר"י בן חנניא תורה מפוארה בכלי מכוער וא"ל שמניחים יין בכלי חרס ושמה בכלי זהב וכסף והסריח ואמר על ת"ח נאה אילו היה מכוער הוה גמיר טפי. 9. אשה התחייבה בדין אצל רב יהודה ואמרה לו וכי רבך דן כך ותיארה בזלזול את צורתו של שמואל ולכן שמתה ומתה. 10. שמואל בדק את עצמו בקולחא והתעלף, וזהו כמו ביצה טורמוטא שנכנס בפה ויוצא ורואים עי"ז אם צריך רפואה. 11. ההוא גברא שנתן לחבירו עבד ללמדו אלף מיני לפדא מתאנים ולימדו רק שמונה מאות ותבעו לדין בפני רבי, ואמר שאבותינו אמרו נשינו טובה ואנחנו בעינינו לא ראינו. 12. רבי עשה הלולא לבנו בכ"ד אלף ריבוא דינרים ולא הזמין את בר קפרא ואמר אם לעוברי רצונו כך ואח"כ הזמינו ואמר אם לעושי רצונו בעוה"ז כך, ובר קפרא היה מבדח את רבי והבטיח לו ארבעים סאה חיטים שלא יבדחנו, ובחתונה שאל את רבי מהו תועבה מלשון תועה אתה בה תבל מלשון תבלין וזימה זו מה, ורבי מזג לו יין ורקד ואשתו קרקרה ובן אלעשה שעשה תספורת של כה"ג לא יכל לסבול זאת ויצא עם אשתו מההלולא.

ג. הנודר ממאכל דין היוצא ממנו 1. הנודר מן החלב פליגי אם מותר בקום, והנודר מקום מותר בחלב ומר כי אתריה וכן עדשים ואשישים, ומן החלב מותר בגבינה וכן איפכא. 2. הנודר מבשר פליגי אם מותר ברוטב וקיפה, ולכו"ע האוסר עצמו אסור ביוצא ממנו ובתערובתו אם יש בו בנותן טעם. 3. הנודר מן הענבים מותר ביין ומן הזיתים מותר בשמן ואם אסר עליו אלו אסור אף ביוצא מהן, ובעי באומר שאיני טועם ומייתי מחילופיהן וגידוליהן וביצים שנתבשלו עמו וטרית טרופה אידי שיצא מקודם, ולא איפשיטא. 4. הנודר מתמרים מותר בדבש תמרים ולריב"ב כל שישם תולדתו עליו אסור ופליגי בנדר מדבר שאין דרך לאכלו אלא רק את היוצאים ממנו כגון סתוניות האם נאסר בסתמא. 5. דבר שיש לו שם לווי מותר, ולכן הנודר מן היין מותר ביין תפוחים, וכן דבש תמרים וחומץ סתוניות. 6. הנודר מן השמן בא"י נאסר בשמן זית ומותר בשמן שומשומין ובבבל איפכא, ובמקום שמסתפקים מתרוייהו אפילו רק מיעוט אסור בשתייהם. 7. הנודר מן הירק, בשאר שני שבוע אסור בירקות הגינה ומותר בירקות השדה, ובשביעית איפכא היכן שלא מביאים לא"י ירקות מחו"ל בשביעית משום גוש, ולמ"ד מביאין אסור בתרוייהו. 8. הנודר מגריסין פליגי אם נאסר במקפה, והנודר מן המקפה מותר בגריסים ופליגי בשום. 9. חטה שאני טועם אסור לאפות ומותר לכוס וחטים איפכא, חטה חטים אסור בין קמח ובין פת והיינו לאפות ולכוס, וכן בגריסין בבישול וכסיסה חיים.

הדרן עלך פרק שטי!

פרק שביעי – הנודר מן הירק

סוף דף נד – נה

*מידי דמימליך. *גידולי השדה.

א. דיני מידי דמימליך 1. האומר ירק המתבשל בקדירה עלי לת"ק מותר בדילועין ור"ע אוסר דהוי דבר שהשליח צריך להמליך עליו ופליגי האם נחשב מינו, ומודה ר"ע שאינו לוקה. 2. שליח להוציא לחולין אם עשה שליחותו בעה"ב מעל ואם לא עשה שליחותו מעל השליח כגון שבעה"ב אמר תן

לאורחים בשר והשליח נתן להם כבד וזהו דבר שנמלכין עליו, להו"א אינו כר"ע דקסבר שזהו מינו ולמסקנא אתי אף כר"ע דהואיל ולא נמלך עשה אדעתא דנפשיה. 3. הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ולת"ק אסור בראש, רגלים, קרביים, קנה, כבד, לב, עופות, ורשב"ג מתיר דפליג על ר"ע, ולכו"ע שרי בבשר דגים וחגבים. והטעם שלא נמלך על בשר דגים כגון שהקז דם דאין מקיזים על דגים בשר מליח חלב גבינה ביצים שחלים ועופות אבל עוף אפשר בשליקה, או שעינו כואבות.

ב. הלשונות בגידולי השדה ומה כלול בהם 1. הנודר מן הדגן לחכמים אסור רק בחמשת מיני דגן, ולר"מ משמע כל דמידגן שנעשה כרי כגון פול המצרי, ומותר באורז חילקא טרגיס וטיסני וכן בפירות האילן ובירק. 2. תבואה לכו"ע משמע רק חמשת המינים, אין להביא ראיה מהפסוק שהרבו תבואת שדה דתבואה לחוד. 3. פירות השנה, מותר בגדיים טלאים חלב ביצים וגוזלות, ואם אמר גידולי שנה עלי אסור בכלם. 4. הנודר מפירות הארץ מותר בכמהין ופטרויות, ואם אסר עליו גידולי קרקע אסור אף בהם כיון שמתרבים מהקרקע, אבל ברכתם שהכל משום שיונקים מהאוויר. 5. עללתא לרב יוסף דינה כתבואה ולרבא משמע כל מילי, ובעי בשכר בתים וספינות משום שמפחתים ולא ניכר, ורבא שלח לשאל את רב יוסף בלא שנצרך והקפיד עליו ומזג לו יין בערב יוה"כ ואמר לו שיפרש את הפסוק וממתנה נחליאל במות הגיא וישימון.

פדף מט"בא רז

- א. הקושיא בתבשיל 1. דמעשה קדירה עבה אינו תבשיל. 2. ש"מ דמעשה קדירה נמי אסור.
- ב. הגירסא 1. נקדני, מדקדקים באכילתן. 2. נקרני, אוכלים בנקיות.
- ג. צלי של בשר 1. הצלי פי' הידוע ושל בשר, וצלוי כל מה שצלוי. 2. בסיפא אומר שאני טועם, לכן כולל הכל.

פדף נג רז

- א. החילוק בין דבש תמרים לבין קום של חלב 1. הקום לא נשתנה. 2. קומא דחלבא יש עליו שם חלב, ודבש תמרים נקרא כך רק בכדי להפרישו משל דבורים.
- ב. נותן טעם 1. הכא אוסר בשאין בו נ"ט, וקשיא היא הוי שיש לו מתירין. 2. משום דהוי מין באינו מינו.
- ג. לר"ף בפת שאפאה עם צלי לא בטיל כיון דיש לו מתירין לאכלו בבשר 1. ש"מ דבר שיל"מ לא בטל אף בשאינו מינו. 2. לר"ן רק בעומד להיות מותר אח"כ כנדרים אינו בטיל, והתם ליכא לאחמורי במינו אלא רק שלא במינו.
- ד. מתי אמרינן שיש לו מתירין 1. בשר חטאת שנתערב בחולין אין להחמיר לישראל משום דשרי לכהן. 2. שונה מפת שמותרת עכשיו לכולם בפני עצמה.
- ה. מים ומלח לעיסה 1. אמרו דמין בשאינו מינו ונאסר משום דיש לו מתירין. 2. לר"ן כיון דכעת יש לו היתר במקום ששוין רגלי שתיהן.

הלדן עלך פרק פסי- הנודר מן המבושל

פרק פזינעי- הנודר מן הירק

פדף נד ר"ז

- א. מדוע דלועין אינם בכלל ירק 1. כיון דהוא פרי. 2. דלא נאכל חני.
- ב. הלכתא 1. עופות לרמב"ם אסורים בכל דוכתא, ולר"ן היכן שנמלך. 2. דגים לכו"ע דוקא היכן

שנמלך. 3. חגבים לכו"ע לאו בכלל ושרי.

ג. נודר לזמן 1. עופות לשבעה ימים. 2. דגים, לרשב"א שלושים יום ולר"ן כל זמן שחושב שיחלה.

שאלות לחזרה ושינון

פרק שביעי- הנודר מן הירק

פרק ששי- הנודר מן המבושל

דף נד- נה

דף מט- נג

א. דיני מידי דמימליך (3)

א. הנודר ממאכל מה בכלל ומ"ט (5)

ב. הלשונות בגידולי השדה ומה כלול בהם (4)

ב. המעשים בחכמים ומזונותם (12) הדרך!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות

יבמות

ברכות עם מחודדין בפ"ד.

עבודה זרה הוריות

כתובות

שבת מהדורה חדשה.

מחודדין בפ"ד

נדרים

עירובין

זבחים

נזיר סוטה

פסחים

מנחות

גיטין

שקלים ר"ה

חולין

קידושין - עם תורתך שעשועי,

יומא

בכורות עם הקדמות ומושגים

סימני הדף, ותוספתא

סוכה

ערכין-תמורה

בבא קמא

ביצה תענית

כריתות-מעילה

בבא מציעא

מגילה-פורים עם מדרש,

נדה

בבא בתרא א-ב

תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א

סנהדרין א-ב עם "יש סדר

מו"ק חגיגה

לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל

שירת ישראל- סוגיות מסכת ב"ק.

באהבת תשגה תמיד- שיחות

השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

קיצור חודים מנוקד ומסודר.

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

בחקותין אשתעשע- על תרי"ג מצוות,

קיצור אלשין רות

רבי בונים שרייבר שליט"א.

לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

קיצור אלשין אסתר

איזוהי דרך ישרה- כיצד ללמוד

עתים לתורה- לוחות ללימוד יומי לכל

קיצור אלשין איכה

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

בקרום בס"ד על שה"ש וקהלת.

הקדמות ומושגים- סדר קדשים,

ובקרום בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~145~

המערכת